

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 5.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.5.27>

УДК 352.07:352.075(477)

О. О. Бутник,

к. держ. упр., доцент,

доцент кафедри теорії та практики управління,

Національний технічний університет України

"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1031-9766>

**РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ СТАРОСТ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ
СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

O. Butnyk,

PhD in Public Administration, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Theory and Practice of Management,

National Technical University of Ukraine

"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

**DEVELOPMENT OF THE INSTITUTE OF STAROSTAS IN THE
CONTEXT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT REFORM AND
RESTORATION OF THE CAPACITY OF
TERRITORIAL COMMUNITIES**

У статті досліджено розвиток інституту старост у контексті реформи місцевого самоврядування та відновлення спроможності територіальних громад. Обґрунтовано, що староста є не лише посадовою особою місцевого самоврядування, а й інституційним механізмом локального представництва, комунікації та підтримання управлінської присутності в старостинських округах. Розкрито зв'язок між укрупненням територіальних громад, виникненням управлінської дистанції та потребою в посиленні ролі старост у забезпеченні територіальної збалансованості місцевого управління. Визначено проблеми функціонування інституту старост і напрями його подальшого розвитку. Доведено, що в умовах відновлення спроможності громад староста може виконувати важливу роль у виявленні локальних потреб, підтриманні зворотного зв'язку з жителями, забезпеченні доступності послуг і включенні інтересів окремих населених пунктів до загальногромадських управлінських рішень.

The article examines the development of the institute of starostas in Ukraine in the context of local self-government reform and restoration of the capacity of territorial communities. The study substantiates that the starosta should not be interpreted only as an auxiliary local self-government official or as an administrative substitute for former village councils. In enlarged territorial communities, the starosta performs a broader public governance role by ensuring local representation, communicative mediation and institutional presence of local self-government in settlements that are not administrative centres of communities. The article analyses the institutional logic of the emergence of starostas after the transformation of the territorial basis of local self-government, the formation of starosta districts and the risks of managerial distance between community centres and peripheral settlements. The research relies on official statistical data, national legislation, analytical and methodological materials, and scholarly publications on the legal status and practical role of starostas. Particular attention is paid to the relationship between the institute of starostas and the restoration of community

capacity, which is understood not only as infrastructure reconstruction, but as a public governance process aimed at strengthening institutional, organisational, communicative and service capacities of territorial communities. The article argues that starostas may contribute to this process by identifying local needs, maintaining feedback with residents, supporting access to public services, transmitting information to community authorities and preventing the administrative marginalisation of small settlements. The study concludes that the development of the institute of starostas should be considered an important condition for maintaining territorial cohesion and strengthening the practical capacity of local self-government in Ukraine. It also stresses the need for clearer local regulations, professional training, meaningful public consultations and systematic inclusion of starostas in planning, recovery and feedback mechanisms within territorial communities.

Ключові слова: *децентралізація, місцеве самоврядування, територіальні громади, інститут старост.*

Keywords: *decentralisation, local self-government, territorial communities, institute of starostas.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні актуалізувала не лише питання перерозподілу повноважень і ресурсів між рівнями публічного управління, а й проблему інституційного забезпечення присутності місцевого самоврядування в межах укрупнених територіальних громад. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні виходила з необхідності створення спроможних територіальних громад, здатних забезпечувати належний рівень публічних послуг, розвиток інфраструктури та ефективного управління місцевими справами [1]. Однак укрупнення громад, поряд із посиленням їхньої ресурсної бази, сформувало

новий тип управлінської асиметрії - між адміністративним центром громади та населеними пунктами, які втратили статус самостійних центрів місцевого самоврядування.

За офіційними даними, у результаті адміністративно-територіального етапу реформи в Україні було сформовано 1469 територіальних громад [2]. Цей показник демонструє масштабність інституційної перебудови базового рівня місцевого самоврядування, а отже, в межах укрупнених громад виникла потреба у спеціальному механізмі локального представництва, здатному забезпечити сталість зв'язку між жителями окремих сіл, селищ, старостинських округів та органами місцевого самоврядування відповідної громади.

Саме в цьому контексті інститут старост набуває принципового публічно-управлінського значення. Його поява і подальша трансформація були зумовлені не лише необхідністю заміщення окремих організаційних функцій сільських і селищних рад, що припинили існування після об'єднання громад, а й потребою зберегти локальну чутливість системи місцевого самоврядування. Станом на 1 січня 2024 року в Україні було зафіксовано 7744 старостинські округи, з яких 267 залишалися без старост; загальна кількість старост, затверджених місцевими радами, становила 7477 осіб [3]. Ці дані засвідчують, що інститут старост став не периферійним, а масовим елементом організації місцевого самоврядування.

Актуальність дослідження розвитку інституту старост посилюється в умовах переходу реформи місцевого самоврядування від етапу адміністративно-територіального конструювання до етапу якісного посилення спроможності територіальних громад. Ідеться вже не лише про формальне існування громад як адміністративно визначених одиниць, а про їхню здатність забезпечувати доступність послуг, участь жителів у прийнятті рішень, територіальну згуртованість, ефективний зворотний зв'язок і сталу управлінську присутність у всіх населених пунктах громади. У цьому сенсі відновлення спроможності територіальних громад доцільно розглядати як

процес відновлення та посилення інституційних, організаційних, кадрових, комунікативних і сервісних можливостей місцевого самоврядування, а не лише як матеріальну відбудову або інфраструктурне оновлення.

Проблема полягає в тому, що інститут старост, попри його нормативне закріплення і фактичне поширення, досі не отримав достатньо цілісного осмислення саме як інструмент відновлення спроможності територіальних громад. У практиці місцевого самоврядування староста нерідко сприймається або як представник інтересів жителів певного населеного пункту, або як допоміжна посадова особа виконавчого апарату ради. Проте така редукція не дає змоги повною мірою розкрити його потенціал у системі локального врядування, оскільки староста перебуває на перетині представницької, комунікативної, адміністративно-сервісної, інформаційно-аналітичної та координаційної площин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика становлення та функціонування інституту старост у системі місцевого самоврядування України знайшла відображення у працях низки вітчизняних дослідників, які розглядають старосту переважно крізь призму правового статусу, організаційного місця в структурі територіальної громади, представницької функції та ролі в реалізації права жителів на місцеве самоврядування. І. Дробуш обґрунтувала старосту як нову організаційну форму місцевого самоврядування, пов'язуючи його появу з необхідністю забезпечення соціальної функції місцевої влади в умовах трансформації територіальної основи громад [4]. І. Алмаші та М. Алмаші розглядають старосту як інституцію, спрямовану на забезпечення реалізації права жителів територіальних громад на місцеве самоврядування, з особливим акцентом на законодавчих аспектах регулювання його статусу та повноважень [5]. К. Леміш і С. Захаревич, аналізуючи функціонування інституту старост у 2015-2020 рр., виокремили низку проблем його правового й організаційного забезпечення, зокрема неоднозначність підходів до формування

старостинських округів, призначення та звільнення старост, а також наявність законодавчих прогалин у регулюванні їхньої діяльності [6].

В. Петрушевська досліджує конституційно-правовий статус старости як посадової особи місцевого самоврядування в умовах децентралізації та доходить висновку про спеціальний і водночас динамічний характер цього статусу, який продовжує розвиватися під впливом законодавчих змін і практики функціонування територіальних громад [7]. О. Косиця, узагальнюючи наукові підходи до ролі старости в системі місцевого самоврядування, підкреслює спільність позицій дослідників щодо розуміння старости як найбільш наближеного до жителів представника місцевого самоврядування та комунікатора між населенням старостинського округу й місцевою владою [8]. О. Рудницька розглядає функціонування інституту старост в умовах воєнного стану, акцентуючи увагу на тому, що кризові умови актуалізують потребу в уточненні функціонального призначення старост і посиленні їхньої ролі в забезпеченні стійкості громад [9]. Водночас аналіз наявних досліджень засвідчує, що питання розвитку інституту старост саме як механізму відновлення спроможності територіальних громад залишається недостатньо розкритим.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування публічно-управлінського значення інституту старост у контексті реформи місцевого самоврядування та відновлення спроможності територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування інституту старост у системі місцевого самоврядування України слід розглядати не як ізольовану організаційно-правову новачку, а як закономірний наслідок зміни територіальної основи базового рівня публічного управління. Реформа місцевого самоврядування, започаткована у 2014 р., була спрямована на подолання надмірної фрагментованості територіальних громад, недостатності їхньої фінансової та кадрової бази, а також обмеженої здатності органів місцевого самоврядування забезпечувати належну якість публічних послуг [1].

У результаті адміністративно-територіального етапу реформи було сформовано нову систему базового рівня місцевого самоврядування, представлену 1469 територіальними громадами [2]. Таке укрупнення створило передумови для концентрації фінансових, інфраструктурних, кадрових та управлінських ресурсів на рівні громад, однак водночас актуалізувало проблему збереження локального представництва жителів тих населених пунктів, які після реформи втратили статус адміністративних центрів.

Саме цією потребою було зумовлено становлення інституту старост. Його функціональне призначення полягає у тому, щоб компенсувати можливі негативні наслідки територіального укрупнення, зокрема ризик управлінського віддалення периферійних населених пунктів від центру громади. Староста в цій логіці виступає не лише посадовою особою місцевого самоврядування, а й інституційним посередником між локальною спільнотою та органами управління територіальної громади. Масштаб інституціоналізації старостинських округів свідчить про те, що інститут старост став одним із системних елементів нової моделі місцевого самоврядування (табл. 1).

Таблиця 1. Інституціоналізація старостинських округів у системі місцевого самоврядування України

Показник	Значення
Кількість територіальних громад в Україні	1469
Кількість старостинських округів станом на 01.01.2024	7744
Кількість призначених старост станом на 01.01.2024	7477
Кількість старостинських округів без старост станом на 01.01.2024	267

Джерело: сформовано за даними порталу «Децентралізація» [2; 3].

Укрупнення територіальних громад мало не лише ресурсно-консолідаційний, а й складний інституційний ефект. З одного боку, формування більших за територією та населенням громад створило передумови для підвищення фінансової, кадрової й організаційної

спроможності базового рівня місцевого самоврядування. З іншого боку, така трансформація змінила характер взаємодії між жителями окремих населених пунктів та органами місцевого самоврядування, оскільки значна частина управлінських, адміністративних і представницьких процесів була сконцентрована в адміністративних центрах громад.

Управлінську дистанцію в укрупненій територіальній громаді доцільно розглядати як сукупність просторових, організаційних, комунікативних і представницьких розривів, що можуть виникати між жителями старостинських округів та органами місцевого самоврядування. Просторовий вимір пов'язаний із фізичною віддаленістю окремих населених пунктів від адміністративного центру громади; організаційний - із концентрацією процедур підготовки, ухвалення та реалізації рішень у центрі громади; комунікативний - із нерівним доступом жителів до інформації, консультацій і зворотного зв'язку; представницький - із ризиком недостатнього врахування інтересів малих або периферійних населених пунктів у процесі формування порядку денного громади.

Саме в цій площині інститут старост набуває значення компенсаторного механізму, покликаного зменшувати управлінську дистанцію в межах укрупнених територіальних громад. Староста не усуває саму територіальну віддаленість, однак може мінімізувати її управлінські наслідки через забезпечення постійної локальної присутності місцевого самоврядування, підтримання комунікації з жителями, участь у роботі виконавчих органів ради та донесення до них потреб старостинського округу. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає старосту як посадову особу місцевого самоврядування, яка представляє інтереси жителів відповідного села, селища у виконавчих органах ради, бере участь у пленарних засіданнях ради та засіданнях її постійних комісій із правом гарантованого виступу з питань, що стосуються інтересів жителів відповідного населеного пункту чи старостинського округу [10].

Ефективність такого зв'язку залежить не лише від законодавчо визначених повноважень, а й від реальної управлінської практики конкретної громади. Якщо староста залучений до підготовки рішень, бюджетних консультацій, обговорення програм розвитку, планування благоустрою, організації надання послуг та оцінювання локальних потреб, його роль набуває змістовного характеру. Якщо ж участь старости обмежується формальною присутністю на засіданнях або виконанням окремих доручень, компенсаторний потенціал цього інституту істотно зменшується.

Управлінська дистанція, що виникає в укрупнених територіальних громадах, зумовлює необхідність розгляду старости не лише як посадової особи з визначеним колом повноважень, а як інституційного механізму локалізації місцевого самоврядування. Його функціональне призначення полягає у забезпеченні зв'язку між загальногромадським рівнем ухвалення рішень і повсякденними потребами жителів старостинського округу. Тому зміст діяльності старости доцільно аналізувати не через механічне відтворення законодавчо закріплених повноважень, а через ті управлінські ролі, які він виконує в межах територіальної громади.

Зміст діяльності старости доцільно розкривати через взаємопов'язані управлінські ролі. Представницький вимір полягає в артикуляції інтересів жителів старостинського округу в системі органів місцевого самоврядування; комунікативний - у підтриманні двостороннього руху інформації між жителями та органами громади; адміністративно-сервісний - у сприянні фактичній доступності послуг і подоланні організаційних бар'єрів; інформаційно-аналітичний - у виявленні локальних потреб, соціальних ризиків та інфраструктурних проблем; координаційний - у поєднанні дій жителів, виконавчих органів, комунальних служб і локальних ініціатив. Саме поєднання цих вимірів дозволяє розглядати старосту як багатофункціонального суб'єкта локального врядування, через якого укрупнена громада зберігає зв'язок із власною поселенською структурою.

Відновлення спроможності територіальних громад у межах цього дослідження доцільно розглядати не як вузько інфраструктурну категорію, а як комплексний публічно-управлінський процес, пов'язаний із поновленням і посиленням здатності органів місцевого самоврядування забезпечувати належне функціонування громади, доступність послуг, представлення інтересів жителів та сталість управлінської взаємодії в усіх населених пунктах. Такий підхід корелює із сучасною логікою продовження реформи місцевого самоврядування, закріпленою у Постанові Кабінету Міністрів України «Деякі питання реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в умовах воєнного стану і підготовки до набуття членства України в Європейському Союзі», де подальший розвиток системи місцевого самоврядування пов'язується не лише з нормативним доопрацюванням реформи, а й із посиленням спроможності територіальних громад [12]. У міжнародному вимірі подібна логіка простежується у звіті OECD, де відновлення України розглядається через призму багаторівневого врядування, регіонального розвитку, децентралізації та зміцнення стійкості громад [13].

Для укрупнених територіальних громад питання відновлення спроможності має особливий зміст, оскільки формальна наявність ресурсів, програм розвитку чи управлінських структур не завжди означає рівномірну доступність місцевого самоврядування для всіх населених пунктів. Саме тому відновлення спроможності громади має охоплювати не лише загальногромадський рівень управління, а й локальний рівень старостинських округів, де безпосередньо виявляються проблеми доступності послуг, комунікації, представництва та участі жителів. У цьому аспекті інститут старост набуває значення механізму територіальної чутливості місцевого самоврядування, оскільки дозволяє враховувати неоднорідність потреб різних частин громади.

Нормативне закріплення повноважень старости підтверджує його роль саме як посадової особи, покликаної забезпечувати представлення інтересів жителів відповідного села, селища у виконавчих органах ради, участь у роботі

ради та її комісій, а також комунікацію з питань, що стосуються відповідного старостинського округу [10]. Водночас методичні матеріали PROSTO щодо ролі старости в громаді пов'язують ефективну організацію роботи старост із посиленням інституційної спроможності місцевого самоврядування, зокрема через роботу з жителями старостинських округів, організацію доступності публічних послуг і реагування на виклики, що постають у громадах [14].

Попри інституційне закріплення старост у системі місцевого самоврядування та значний масштаб формування старостинських округів, практична реалізація цього інституту залишається неоднорідною. Відсутність старости у 267 округах [3] є важливою не лише з формально-кадрової точки зору, оскільки означає послаблення інституційного каналу, через який жителі відповідних населених пунктів можуть бути представлені у взаємодії з органами місцевого самоврядування.

Окремою проблемою є баланс між представницькою та виконавчо-організаційною складовими діяльності старости. Законодавча модель, за якої староста затверджується радою за пропозицією голови громади після громадського обговорення кандидатури [11], покликана поєднати участь жителів із керованістю системи місцевого самоврядування. Проте за формального характеру обговорення або відсутності сталої практики звітування зв'язок старости з локальною спільнотою може послаблюватися, а сама посада - сприйматися переважно як елемент виконавчої вертикалі.

Не менш важливими є недостатність професійної підготовки старост, обмеженість методичної підтримки та відсутність усталених критеріїв оцінювання їхньої діяльності. Методичні матеріали PROSTO наголошують на необхідності посилення інституційної спроможності старост, зокрема через розуміння повноважень, ефективну взаємодію з жителями та організацію доступу до послуг [14]. У контексті відновлення спроможності громад ці обмеження набувають особливої ваги, оскільки громада втрачає важливий канал локальної інформації, якщо староста не інтегрований у процеси планування, визначення пріоритетів і зворотного зв'язку.

З огляду на окреслені проблеми подальший розвиток інституту старост має бути спрямований на посилення його реального управлінського значення в системі місцевого самоврядування. Насамперед ідеться про уточнення функціонального позиціонування старости в локальних нормативних актах громади: положенні про старосту, регламенті ради, процедурах взаємодії з виконавчим комітетом, структурними підрозділами та комунальними установами [10]. Саме на цьому рівні має бути визначено, як староста подає пропозиції, бере участь у підготовці рішень, інформує жителів і звітує перед ними.

Другий напрям пов'язаний із залученням старост до стратегічного планування, програмування розвитку та підготовки документів відновлення територіальної громади. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2025 року «Деякі питання реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в умовах воєнного стану і підготовки до набуття членства України в Європейському Союзі» акцентує увагу на подальшому посиленні спроможності громад і розвитку багаторівневого врядування [12]. Участь старост у цьому процесі дає змогу включати до стратегічних документів інформацію про потреби старостинських округів, доступність послуг, інфраструктурні обмеження, соціальні ризики та локальні ресурси розвитку.

Третій напрям полягає у запровадженні регулярного збору та систематизації локальної інформації через старостинські округи. Для відновлення спроможності громади важливе значення має не лише наявність загальних статистичних даних, а й розуміння внутрішньої неоднорідності громади. Старости можуть бути залучені до картування потреб, моніторингу доступності послуг, виявлення проблем благоустрою, транспортного сполучення, соціальної підтримки та комунальної інфраструктури.

Четвертий напрям охоплює розвиток громадської участі, професійної підготовки старост і цифрових каналів взаємодії. Регулярні зустрічі з жителями, публічне звітування, обговорення локальних проблем, навчання з

питань бюджетного процесу, стратегічного планування, медіації, цифрової комунікації та роботи з вразливими групами можуть підвищити не лише компетентність старост, а й довіру до них. Водночас цифрові інструменти мають доповнювати, а не витіснити безпосередню комунікацію, оскільки частина жителів старостинських округів може мати обмежений доступ до електронних сервісів.

Зазначені напрями мають розглядатися комплексно. Уточнення повноважень без професійної підготовки залишить старосту в межах формального статусу; навчання без процедурного включення до планування не забезпечить реального впливу на рішення; цифрові канали без довіри та зворотного зв'язку не подолають комунікативної дистанції. Тому розвиток інституту старост має бути пов'язаний із формуванням такої моделі місцевого самоврядування, у якій укрупнена територіальна громада зберігає управлінську близькість до кожного населеного пункту.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що інститут старост є важливим елементом сучасної системи місцевого самоврядування, сформованої внаслідок децентралізації та укрупнення територіальних громад. Його значення полягає у забезпеченні локального представництва, комунікації та адміністративної присутності місцевого самоврядування в населених пунктах, які не є адміністративними центрами громад.

Обґрунтовано, що староста виконує не лише представницьку, а й комунікативну, адміністративно-сервісну, інформаційно-аналітичну та координаційну функції. Саме через поєднання цих функцій інститут старост може розглядатися як механізм подолання управлінської дистанції між центром громади та старостинськими округами.

Особливого значення інститут старост набуває в контексті відновлення спроможності територіальних громад. Відновлення спроможності доцільно розглядати не лише як інфраструктурну відбудову, а як процес посилення здатності громади забезпечувати доступність послуг, сталість управлінських

процедур, участь жителів, внутрішню територіальну згуртованість і належне врахування потреб усіх населених пунктів. У цьому контексті староста може сприяти виявленню локальних потреб, підтриманню зворотного зв'язку з жителями та включенню проблем старостинських округів до програм розвитку й відновлення громади.

Встановлено, що основними проблемами функціонування інституту старост залишаються неоднорідність практик формування старостинських округів, наявність округів без старост, недостатній вплив старост на підготовку управлінських рішень, ризик формального характеру громадських обговорень, обмеженість професійної підготовки та відсутність усталених критеріїв оцінювання їхньої діяльності.

Подальший розвиток інституту старост доцільно пов'язувати з чіткішим визначенням їхньої ролі в локальних актах громад, залученням до стратегічного планування та планування відновлення, запровадженням регулярного збору інформації про потреби старостинських округів, удосконаленням звітування перед жителями та розвитком професійного навчання.

Література

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/333-2014-%D1%80>
2. Територіальні громади. Децентралізація. URL: <https://decentralization.ua/newgromada>
3. 3% старостинських округів - без старост. Дані Моніторингу реформи. Децентралізація. 2024. URL: <https://decentralization.ua/news/17621>
4. Дробуш І. В. Староста як нова організаційна форма місцевого самоврядування та його участь у реалізації соціальної функції. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.

2014. № 10-2. Т. 1. С. 48-51. URL: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc10-2/part_1/16.pdf

5. Алмаші І. М., Алмаші М. М. Староста в реалізації права на місцеве самоврядування: окремі аспекти законодавчого регулювання. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. Т. 29. С. 10-18. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/a0c1bcb2-deef-4d82-83c8-46d2fc3bbc22>

6. Леміш К. М., Захаревич С. В. Регулювання інституту старост в Україні. Регіональна економіка та управління. 2020. № 4 (30). С. 59-64. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua/items/00385560-8802-4cf4-aef4-7c57b2f7faa2>

7. Петрушевська В. К. Конституційно-правовий статус старости: загальна характеристика. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 6. С. 91-96. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/270344>

8. Косиця О. О. Наукові погляди на роль старости в системі місцевого самоврядування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 80. С. 69-74. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/289468>

9. Рудницька О. П. Функціонування інституту старост в умовах воєнного стану: правові та фінансові аспекти. Київський часопис права. 2025. № 2. С. 68-73. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.7>. URL: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/611>

10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>

11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку інституту старост : Закон України від 14.07.2021 № 1638-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1638-20>

12. Деякі питання реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в умовах воєнного стану і підготовки до набуття членства України в Європейському Союзі : постанова Кабінету

Міністрів України від 12.12.2025 № 1748. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1748-2025-%D0%BF#Text>

13. OECD. Rebuilding Ukraine by Reinforcing Regional and Municipal Governance. OECD Multi-level Governance Studies. Paris : OECD Publishing, 2022. URL: https://www.oecd.org/en/publications/rebuilding-ukraine-by-reinforcing-regional-and-municipal-governance_63a6b479-en.html

14. Роль старости в громаді. Посилення інституційної спроможності : посібник для органів місцевого самоврядування. PROSTO, 2023. URL: https://prosto.in.ua/documents/684/Manual%20Starosta_Oct%202023.pdf

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution “On approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organisation of power in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/333-2014-%D1%80> (Accessed 11 May 2026).
2. Decentralization in Ukraine (2026), “Territorial communities”, available at: <https://decentralization.ua/newgromada> (Accessed 11 May 2026).
3. Decentralization in Ukraine (2024), “3% of starosta districts are without starostas. Reform monitoring data”, available at: <https://decentralization.ua/news/17621> (Accessed 11 May 2026).
4. Drobush, I.V. (2014), “Starosta as a new organisational form of local self-government and its participation in the implementation of the social function”, *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia*, vol. 10-2, no. 1, pp. 48–51, available at: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc10-2/part_1/16.pdf (Accessed 11 May 2026).
5. Almashi, I.M. and Almashi, M.M. (2021), “Starosta in the exercise of the right to local self-government: certain aspects of legislative regulation”, *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu “Odeska yurydychna akademiia”*, vol. 29, pp. 10–18, available at: <https://dspace.onua.edu.ua/items/a0c1bcb2-deef-4d82-83c8-46d2fc3bbc22> (Accessed 11 May 2026).

6. Lemish, K.M. and Zakharevych, S.V. (2020), "Regulation of the institute of starostas in Ukraine", *Rehionalna ekonomika ta upravlinnia*, vol. 4, no. 30, pp. 59–64, available at: <https://dspace.bdpu.org.ua/items/00385560-8802-4cf4-aef4-7c57b2f7faa2> (Accessed 11 May 2026).
7. Petrushevska, V.K. (2022), "Constitutional and legal status of starosta: general characteristics", *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, no. 6, pp. 91–96, available at: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/270344> (Accessed 11 May 2026).
8. Kosytsia, O.O. (2023), "Scientific views on the role of starosta in the system of local self-government", *Naukovyj visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Pravo*, vol. 80, pp. 69–74, available at: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/289468> (Accessed 11 May 2026).
9. Rudnytska, O.P. (2025), "Functioning of the institute of starostas under martial law: legal and financial aspects", *Kyivskyj chasopys prava*, no. 2, pp. 68–73, doi: <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.7>, available at: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/611> (Accessed 11 May 2026).
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On local self-government in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80> (Accessed 11 May 2026).
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine "On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding the development of the institute of starostas", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1638-20> (Accessed 11 May 2026).
12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025), Resolution "Some issues of reforming local self-government and territorial organisation of power under martial law and preparation for Ukraine's accession to the European Union", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1748-2025-%D0%BF#Text> (Accessed 11 May 2026).

13. OECD (2022), *Rebuilding Ukraine by Reinforcing Regional and Municipal Governance*, OECD Publishing, Paris, France, available at: https://www.oecd.org/en/publications/rebuilding-ukraine-by-reinforcing-regional-and-municipal-governance_63a6b479-en.html (Accessed 11 May 2026).

14. PROSTO (2023), *Rol starosty v hromadi. Posylennia instytutsiinoi spromozhnosti* [The role of starosta in the community. Strengthening institutional capacity], Kyiv, Ukraine, available at: https://prosto.in.ua/documents/684/Manual%20Starosta_Oct%202023.pdf (Accessed 11 May 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 11.05.26

Прорецензовано / Revised: 18.05.26

Дата публікації / Published: 26.05.26